

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

ÇALGI EĞİTİMİ KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar

Ankara 2016

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	3
KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI	4
KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER	5
KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI	6
KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	7
KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	8
KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	9
KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE SÜRELERİ	10
9. SINIF KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI	12
10. SINIF KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI	17
11. SINIF KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI.....	22
12. SINIF KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI ...	28

GİRİŞ

Klarinet, tahta üflemeli kamışla çalınan bir çalgı aletidir. Adını; parlak, duru ve aydınlık anlamında Latince “clarus” kelimesinden almıştır. 1690 yılında Johann Christoph Denner tarafından icat edildiği söylenir. Denner klarnete benzer şalümo diye bir çalgı yapmıştır. Bugün Batı müziğinde ve Türk müziğinin çeşitli türlerinde icra edilen klarinet şalümodan esinlenerek geliştirilmiştir. Küçük yapısal farklılıklarla birbirinden ayrılan iki tip klarinet vardır. Boehm sistem klarinet yaygın olarak Batı müziğinde kullanılırken, Alman sistem (Albert) klarinet özellikle “sol” tonunda üretilen türüyle Türk müziği icrasında tercih edilmektedir. Albert sistem klarinet 19. yüzyılın başlarında Rus çalgı yapımcı Ivan Müller tarafından geliştirilmiştir.

Klarinet beş ana organdan oluşmaktadır. Kamış takılmak suretiyle ses elde edilen en üstteki bölüme bek (ağızlık) denir. Bek; baril (fıçı) adı verilen 55-56 mm uzunluğundaki (diğer organlara göre daha kısa olan) bir bölüme takılır. Bek ile baril üst gövdeye, üst gövdede kalak denilen en uçtaki organa tutturulur. Üst gövdeye sol, alt gövde sağ elin parmakları yerleştirilir. En iyi klarinetler “African Black Wood” olarak bilinen “abanoz” ağacından yapılır. Bunun yanında gül, zeytin, kokobolo gibi sert ağaçlardan yapılan klarinetler de vardır. Günümüzde bakalit klarinetler sağlıklı ve uygun fiyatı ile en çok tercih edilen mamuldür.

Ülkemizde klarinet eğitimi, 1826 yılında kaldırılan Mehterhane-i Hümayun’un yerine kurulan Musika-i Hümayun’a dayanmaktadır. Daha sonra klarinet Riyaset-i Cumhuriyet Filarmoni Orkestrası ve Riyaset-i Cumhuriyet Fasil Heyetine girmiştir. Anadolu’da klarinet icrası; zurna, mey, çığırta vb. gibi nefesli çalgı çalan yöresel sanatçıların klarnete yönelmesi ile yaygınlaşmaya başlamıştır. Türkiye’nin çeşitli yörelerinde, özellikle nefesli çalgı çalan yöresel sanatçılar, klarinetin halkça tutulmasına katkıda bulunmuşlardır. Klarinet mekanizmasında Türk müziğinde kullanılan mikrotonal (koma) sesler bulunmamaktadır. Bu açıdan yaklaşıldığında yöresel icracıların klarinete Türk müziği icrasını ustalıklı yansıtabilmelerinde; kullandıkları geleneksel çalgıların önemli rolü olduğu söylenebilir. Bu icracılar kaba zurna, mey gibi sazlarla icra ettikleri makamsal yapıyı, klarinet icrasına ustalıklı yansıtmışlardır.

Günümüzde klarinet; Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik Bölümlerinde, Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Bölümlerinde, Konservatuvarların Çalgı Eğitimi Bölümlerinde, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültelerinin ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümlerinde eğitim-öğretimi yapılan, Türk müziğinin çeşitli türlerinde yaygın olarak kullanılan bir çalgı konumuna gelmiştir.

Klarinet Dersi Öğretim Programı’nda hedeflenen kazanımlar, geleneksel Türk müziği çalgıları eğitim sisteminin özellikleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Programın oluşturulmasında hedeflenen amaç, tonal çalgı müziği tekniklerinin makamsal icraya (makamsal icra özellikleri göz önünde bulundurularak) uygulanabilirliğinin sağlanmasıdır. Bu bağlamda temel ve orta seviyede, nota okuma, solfej, müzik nazariyatı bilgilerine sahip olunması amaçlanmakta, dilli ve bağlı çalış tekniklerinin yanı sıra makamsal musikiye yönelik kulak doyumuna ulaşılması hedeflenmektedir. Klarinet icrasında öğrencinin mikrotonal (koma) sesleri üretebilme becerisini kazanması, spesifik Türk müziği makamlarını icra edebilmesi açısından oldukça önemsenmektedir. Bu bakımdan teorik ve pratik eğitimin yanında Türk müziği çalgı eğitiminin vazgeçilmez özelliği olan meşk sistemi ile hafızaya dayalı bir repertuar oluşturulması, temel amaçlardan biridir.

KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Klarinet Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu programla öğrencinin;

1. Türk müziğinin hemen her türünde yaygın olarak kullanılan çalgılardan biri olan klarinetin Türk müzik kültürü bağlamında yeri ve önemini kavraması,
2. Klarinetin ses dolgunluğuna, uygun tınılarda ses elde edilebilmesi için gerekli kazanımları sağlaması,
3. Geleneksel Türk Müziği çalgıları ile uyumlu birlikteliğin, ses ahenginin sağlanabilmesi için gerekli beceri kazanması,
4. Saz repertuarının yanı sıra sözlü repertuvara da yönelik eser dağarcığı oluşturulması,
5. Bireysel çalışma disiplininin yanında grup çalışması bilincini kazanması,
6. Klarinet icrasına yönelik Batı müziği eğitiminin yanı sıra Türk müziği eğitimi de alması,
7. Klarinetin tasavvufi Türk musikisi dâhil, Türk müziğinin bütün türlerine uygun icra kabiliyetine sahip bir çalgı olduğunun farkına varması,
8. Klarinet eğitimi sayesinde kendini ifade etme becerisini, duyuşsal ve bilişsel gelişimini sağlaması,
9. Klarnette Türk müziği icrasına uygun tonu verme,
10. Türk müziği icrasına uygun dilli ve bağlı çalış tekniklerini kavraması ve uygulaması,
11. Türk müziği makamlarının özelliklerine uygun seslerin üflenebilmesi,
12. Klarinet icrasında her öğrencinin kendi hissiyatına uygun tavır (üslup) sergilemesi amaçlanmaktadır.

KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER

Klarinet Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur.

1. Enstrüman hâkimiyeti
2. Diyaframı doğru kullanma
3. Uzun süreli nefes üfleme
4. İcra (yorumlama)
5. Dudak - nefes koordinasyonu
6. Müziksel okuma
7. Müziksel yazma
8. Müziksel işitme
9. İş birliği
10. Analitik düşünme
11. İletişim
12. Yaratıcı düşünme
13. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
14. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma

KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Klarnet Dersi Öğretim Programı, öğrenci merkezli hazırlanmıştır. Program, öğrencinin psikomotor davranışlarını uyarıcı nitelikte hazırlanmıştır. Klarnet öğretimi, öğrencinin duyuşsal alanına hitap ettiği kadar bilişsel alanını da geliştirebilmelidir. Başlangıç aşamasında klarnet çalgısı öğrencinin duyu organları vasıtasıyla uyarılma ve algılama becerilerinin geliştirilmesini amaçlar. Bu aşamada düzenli ve devamlı devinim ile öğrencinin becerisi kazanıma dönüşmelidir. Becerilerin kazanıma dönüşmesinde öğretmen kılavuz konumundadır. Klarnet öğreniminde hareketin beceriye, becerinin kazanıma dönüşmesi sürecinde en az zaman ve enerji harcanması hedeflenmelidir.

Çağdaş yöntemlerde öğrenci; öğrenme sürecine aktif olarak katılmaktadır. Burada öğretmenin rolü; öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırmak için ona rehberlik etme öğrencinin öğrenim sürecine katılımını sağlamak için gerekli önlemleri almak ve öğrenciyi sürekli güdülemektir. Öğretmenin esas görevi, öğrenme kaynağı ile öğrencinin doğrudan etkileşimini sağlamak ve gereksinim duyduğunda ona rehberlik etmektir. Bunun nedeni, öğretmenin öğrenciye ne sunduğundan çok öğrencinin ne yaptığı görüşünün benimsenmesidir.

Öğrenci merkezli eğitim için yöntem ve tekniklerin belirlenmesi ve bunun sınıfta uygulanması, planlamanın en önemli bölümlerindedir. Öğrenci özellikleri doğru belirlendiğinde ve planlama aşamasına katılımı sağlandığında hedeflere ulaşmak daha kolay olacaktır. Öğrenci merkezli eğitim için benimsenen ilkeler, değerler ve hedefler yöntem teknik ve stratejilerin belirlenmesinde temel oluşturmaktadır. Bu teknik, bir öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi, ya da sınıf içinde yapılan işlemlerin bütün olarak tanımlanabilir. Yöntem ve tekniklerin belirlenmesinde etkili olan bazı faktörler vardır. Bunlar ulaşılabilecek hedefler, içeriğin yapısı, süre, kullanım kolaylığı, öğrenci sayısı, derslik ve büyüklüğü, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi vb. olarak sıralanabilir.

KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Klarnet Dersi Öğretim Programı ölçme ve değerlendirme çalışmaları; öğrencilerin öğrenim süreçlerinin takip edilmesi, kazanılan becerilerin uygulanabilirliğinin gözlemlenerek gerekli değerlendirmelerin yapılmasını amaçlar. Bu nedenle ölçme değerlendirme aşamasında, teorik ve performansa dayalı bir değerlendirme yapılacaktır. Klarnet icrasında öğrencinin kazanmış olduğu beceriler; eğitim-öğretim ekseninde, öğretmen-öğrenci-çevre perspektifi ile geniş bir çerçevede değerlendirilecektir.

Yapılan değerlendirme çalışmalarının sürekli olması önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme, öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Değerlendirme çalışmaları, farklı öğrenci yetenek ve beceri düzeylerinin yanı sıra okul/sınıf ortamı göz önünde bulundurularak hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Yapılan değerlendirme çalışmaları; öğretim programında belirtilen kazanım, hedef ve amaçlarla örtüşmelidir. Kullanılacak ölçme aracı ve değerlendirme yaklaşımı, ölçülmek istenen becerilere ve değerlendirme sonuçlarının hangi amaçla kullanılacağına bağlı olarak belirlenmelidir. Psikomotor ve duyuşsal alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, dereceli puanlama anahtarı ya da derecelendirme ölçekleri şeklinde tasarlanmış gözlem formlarının yanı sıra öz ve akran değerlendirme formları kullanılabilir. Bu formlarda; klarnet icra performansı, çalgıya hâkimiyet, tonalite, modalite, ses rengi, eseri nota okuyarak icra edebilme, ses ahengi, klarnet icrasına yönelik tutum, icra yorumu, nefes ve dil tekniklerini kullanma, acelite çalabilme, ekip çalışmasına uygunluk gibi ölçüt kategorilerine yer verilebilir. Bilişsel ve psikomotor alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, bireysel ya da grup çalışması şeklinde tasarlanmış proje ve performans çalışmaları kullanılabilir. Klarnet Dersi Öğretim Programı'nda ölçme ve değerlendirme çoğunlukla icra performansına yönelik yapılsa da öğrencinin icra ettiği eserin makamsal, formal, teknik ve teorik özelliklerini ölçebilecek yazılı sınav uygulamaları da yapılabilir.

Değerlendirme sonrasında performansları hakkında verilen yapıcı geri bildirimler; öğrencilerin neyin önemli olduğunu, neyin öğretilmeye çalışıldığını ve hangi alanda gelişmek için çaba sarf etmeleri gerektiğini kavramalarını sağlayacaktır.

KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1. Programın gereğine göre öğrencilere toplu ve bireysel uygulamalar yaptırılmalıdır. Klarnet dersinin bireysel uygulama kısmında öğrencilerin sınıf farklılıkları dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin beceri düzeyleri, aynı sınıf seviyesinde bile öğrenciden öğrenciye farklılık gösterebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

2. Derslerde, klarnet eğitiminin yanı sıra Türk kültüründe çalgı müziğinin yeri, tarihi gelişimi, söz ve saz musikisi gibi konulara da değinilmelidir.

3. Öğrencilere kişisel icralar ve fasıl heyeti icraları dinlettirilmeli, notayı birebir çalmanın yanı sıra, icra taklidi ile makamsal performansın geliştirilmesi sağlanmalıdır. Öğrencinin, klarnet icrasında Türk müziğine has süsleme tekniği becerilerini kazanabilmesi için değişik üstatlardan çeşitli yorumlar dinlemesini sağlayacak şartlar oluşturulmalıdır.

4. Klarnet Dersi Öğretim Programı başlangıç aşamasından itibaren bir düzen dâhilinde ilerlemektedir. Bu bakımdan öğrencinin klarnet eğitimi ünite ve konu sırasına göre yapılmalıdır.

5. Kazanımların değerlendirilmesi için verilen sözlü eserler veya saz eserlerinin bestekârı, makamı, ritmi, formu gibi ayrıntılar öğretmenin inisiyatifinde olup öğrencinin bireysel seviyesi ve sınıf seviyesi göz önünde tutularak yapılmalıdır.

6. Öğretmen; Klarnet Dersi Öğretim Programı'nda yer alan ünitelerin içeriğine bağlı kalmak koşuluyla öğrencinin beceri ve kazanımlarına uygun şekilde farklı eser veya etüt takviyesi yapabilir.

7. Klarnette iyi icracı olabilmek için; icra ve teknik çalışmalar düzenli olarak yapılmalı, her gün pratik yapılmalı, egzersiz çalışmaları adım adım uygulanarak ilerlenmelidir. İcracı, Türk müziği makamlarını tanımalı, çalgıyı notasıyla icra edebilmeli, tonun zarafeti ve dilli icradaki ahengi ve hafifliği hissedebilmelidir. Meşk sisteminde öğrencilere, geleneksel Türk müziği çalgıları ile birlikte icralar yaptırılması teşvik edilerek, klarnet icrasının makamsal yapıyla uyumlu hale gelmesine yönelik becerilerin kazanılması sağlanmalıdır. Ortak icrada amaç, Türk sanat müziğinde kullanılan çalgılar ve Türk halk müziğinde kullanılan çalgılarla ses ahenginin sağlanması, her icracının diğer icrayı dinleyerek ses dengesini, uyumunu, gürülüğünü ve dolgunluğunu yakalama becerisini geliştirmelerini sağlamaktır.

8. Müzik manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan üniteler ve kazanımlarla ilişkilendirilerek tabloda sunulan değerlere ilişkin çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Etkinlik ve çalışmalar planlanırken örnek olarak verilmiş konu başlıklarından yararlanılabilir.

Değerler	Konu Başlığı
Vefalı olma	Hatır bilmek ve saymak
Vatanseverlik	Millî ve manevi değerleri benimseme
Sorumluluk	Çevresine karşı sorumluluğu
Doğruluk ve dürüstlük	Kendine karşı dürüst olmak (öz eleştiri)

Bu değerlerin, öğrencilere aktarılabilmesi için öğrenme-öğretme sürecinde kullanılacak ders kitabında etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.

KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

9,10,11, ve 12 .sınıflar için geliştirilen programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda; 9. sınıf düzeyinde dört,10. sınıf düzeyinde dört,11. sınıf düzeyinde dört ve 12. sınıf düzeyinde dört ünite bulunmaktadır. Ünite ve konu ile ilgili açıklamalar ilgili ünite ve konu başlıkları altında verilmiştir. Kazanımlar, sınıf seviyesi, ünite numarası, konu ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır.

Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Sınıf Düzeyi	Ünite no.	Konu no.	Kazanım no.	Kazanım İfadesi
				9.4.1.2. Kürdi dörtlüsünü orta bölgedeki re (nevâ) sesini temel alarak; do (çargâh), si bemol (kürdi), ve la (dügâh) seslerine inerek üretir.

KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTELER VE SÜRELERİ**9. Sınıf**

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Klarnet İcrasına Giriş ve Temel Teknikler	34	12	40
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Çargâh Makamı)	9	8	20
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Bûselik Makamı)	9	8	20
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Kürdi Makamı)	9	8	20
TOPLAM	61	36	100

10. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Klarnet Üfleme Teknikleri (2. Seviye) ve Alıştırmalar	36	12	40
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Nihavent Makamı)	8	8	20
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Rast Makamı)	8	8	20
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Hüseynî Makamı)	8	8	20
TOPLAM	60	36	100

11. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Klarnet Üfleme Teknikleri (3. Seviye) ve Alıştırmalar	36	36	50
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Uşşak Makamı)	8	9	12.5
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Hicaz Makamı)	22	18	25
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Karcıgar Makamı)	8	9	12.5
TOPLAM	74	72	100

12. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Klarnet Üfleme Teknikleri (4. Seviye) ve Alıştırmalar	52	36	50
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Sabâ Makamı)	10	12	16.6
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Segâh Makamı)	8	12	16.6
Klarnette Makamsal Uygulamalar (Hüzzam Makamı)	8	12	16.6
TOPLAM	78	72	100

9. SINIF KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

9.1. KLARNET İCRASINA GİRİŞ VE TEMEL TEKNİKLER

Terimler: Bek, kamış, bilezik, alt gövde, üst gövde, diş, dudak, parmak, ses, nefes, diyafram, pest sesler, orta sesler, tiz sesler, porte, nota, etüt, egzersiz, dil, bağ

9.1.1. Türk Müzik Kültüründe Klarnetin Tarihi Gelişimi ve Günümüzdeki Durum

Konu Açıklaması: Klarnetin geçmişten günümüze giderek popüler hale gelmesinin sebeplerinin anlaşılması için gerekli araştırma ve incelemeler yaptırılır. Bu bağlamda diğer nefesli Türk müziği çalgılarının araştırılması, klarnet ile benzer yönlerinin ortaya konularak klarnet icrasının daha çok hangi çalgının yerine tercih edildiği belirtilmelidir.

9.1.1.1. Bir çalgı olarak klarneti tanımlar.

9.1.1.2. Klarnetin ses genişliğini ve icra kabiliyetini fark eder.

9.1.1.3. Geleneksel Türk çalgıları ile klarnetin ortak yanlarını açıklar.

9.1.1.4. Türk müziğinde klarnetin icra edildiği alanları kavrar.

9.1.2. Klarnet Kamışının Özellikleri

Konu Açıklaması: Kamış yumuşaklığı ve sertliği makamsal seslerin üretimi için önemli olduğu, kamışın kalınlığı arttıkça koma (mikrotonal) seslerin çıkarılmasının zorlaştığı, kamış incelidikçe koma (mikrotonal) seslerin üflenmesinin kolaylaştığı üzerinde durulur.

9.1.2.1. Klarnetin yapısı ve özelliklerini açıklar.

9.1.2.2. Klarnet kamışının yapısını açıklar.

9.1.2.3. Değişik kamış türleri olduğunu fark eder.

9.1.3. Klarnet Tutuş ve Duruş Pozisyonu

Konu Açıklaması: Klarnetin sökülüp takılması dikkat edilmesi gereken bir husustur. Kamışın beke takılma şekli ses üretimini olumlu veya olumsuz etkileyebileceği için önemli bir ayrıntı olarak ele alınmalıdır.

9.1.3.1. Klarnetin nasıl tutulacağını kavrar.

9.1.3.2. Klarneti tutarken baş, el, kol, bacak ve ayakların duruş pozisyonunu gösterir.

9.1.3.3. Klarneti söküp takar.

9.1.3.4. Bek-kamış-bilezik birleşiminin ses üretimine yansıyan etkisini fark eder.

9.1.4. Klarnetlerde Ton ve Ses Farklılıkları

Konu Açıklaması: Sol klarnetin Klasik Türk Müziği çalgıları için uyumlu tonda üretildiği belirtilmelidir. Öğrencinin grup çalışmalarında çalgıların tonsal farklılıklarını kavraması sağlanmalıdır.

9.1.4.1. Si bemol tonundaki klarneti tanıır.

9.1.4.2. Sol tonundaki klarneti tanıır.

9.1.4.3. Sol klarnetin akordunu diğer Türk çalgıları ile karşılaştırır.

9.1.5. Klarnet İcrasında Temel Teknikler

Konu Açıklaması: Nefes çalışmaları ilerleyen aşamalarda da devam eden sürekli bir uygulama olduğu belirtilmelidir. Bu aşamada öğrenci diyaframını kullanmayı öğrenmelidir. Öğrenci üfleme esnasında uzun süreli nefes verebilme becerisini kazanmalıdır.

9.1.5.1. Doğru nefes tekniklerini uygular.

9.1.5.2. Diyafram kullanımını kavrar.

9.1.6. Klarnette Ses Çıkartma Çalışmaları

- 9.1.6.1. Bekin ağza alınan kısmının dudak ve diş pozisyonunun ses çıkartmadaki önemini kavrar.
- 9.1.6.2. Klarnet kamışının sesin üretimindeki fonksiyonunu fark eder.
- 9.1.6.3. Dil vurmanın ses üretimindeki etkisini fark eder.

9.1.7. Klarnette Parmak Pozisyonları

- 9.1.7.1. Taşıma pozisyonunda parmakların perdelerle ilişkisini kavrar.
- 9.1.7.2. Parmak pozisyonlarının ses çıkartmadaki önemini kavrar.

9.1.8. Parmak Pozisyonlarının Sesin Çıkmasındaki Etkileri

Konu Açıklaması: Parmakların perdeleri sırasıyla kapatarak sesler sırasına göre pestleşerek üflenmesi gerektiği belirtilmelidir. Başlangıç aşamasında, öğrenilen seslerde parmakların sırasıyla kapatılması, sırasıyla açılması gerektiği açıklanmalıdır.

- 9.1.8.1. Boş pozisyonda çıkan sesin sol (rast) sesi olduğunu fark eder.
- 9.1.8.2. Deliklerin ne şekilde kapatılacağını gösterir.
- 9.1.8.3. Sol el parmaklarının klarnetin üst ve alt gövdesinde üretilen sesleri tanır.
- 9.1.8.4. Sağ el parmaklarının klarnetin alt gövdesinde üretilen sesleri tanır.
- 9.1.8.5. Sert ya da yumuşak üfleşte sesin değiştiğini fark eder.

9.1.9. Klarnette Pest Seslerin Üretilmesi

Konu Açıklaması: Pest seslerin portenin ikinci çizgisinden başlayan sol (rast) sesinden aşağıya doğru portenin altındaki üçüncü ek çizgi altına ki mi (dâhil) kaba hüseyinî aşîrân perdesine kadar olan kısım olduğu belirtilmelidir. Bu perdenin hüseyinî aşîrân perdesinin bir oktav pesti olduğundan kaba hüseyinî aşîrân olarak isimlendirildiği vurgulanmalıdır. Nota isimlendirmelerinin Arel-Ezgi sisteminde ikinci çizgi sol anahtarı ile yapıldığı açıklanmalıdır.

- 9.1.9.1. Sol el parmakları sırasıyla kapatıldığında hangi seslerin üretildiğini fark eder.
- 9.1.9.2. Sağ el parmakları sırasıyla kapatıldığında hangi seslerin üretildiğini fark eder.

9.1.10. Klarnette Orta Seslerin Üretilmesi

Konu Açıklaması: Klarnette portenin ikinci çizgisindeki sol sesinden yukarıya doğru beşinci çizgisinin üstündeki sol, (dâhil) gerdaniye perdesine kadar olan kısımdır. Portenin üçüncü çizgisindeki si bemol (kürdi) sesinden sonra gelen çıkıcı sesler için sol el başparmağı ile kontrol edilen oktav perdesinin açılması gerektiği belirtilmelidir.

- 9.1.10.1. Sol el parmakları açılıp kapatılmasıyla hangi seslerin üretildiğini fark eder.
- 9.1.10.2. Sağ el parmakları açılıp kapatılmasıyla hangi seslerin üretildiğini fark eder.

9.1.11. Klarnet İçin Alıştırmalar (Dilli ve Bağlı Alıştırmalar)

Konu Açıklaması: Klarnette dilli ve bağlı alıştırmalar perde (aralık) sırasına uyulabileceği gibi çeşitli aralık uygulamaları da yaptırılmalıdır. Bu uygulamalar ikili aralıklarda dil ve bağ çalışmaları, üçlü aralıklarda dil ve bağ çalışmaları, dörtlü aralıklarda dil ve bağ çalışmaları şeklinde çeşitlendirilebilir.

- 9.1.11.1. Klarnette üretilen pest sesleri inici şekilde dilli ifade eder.
- 9.1.11.2. Klarnette üretilen pest sesleri çıkıcı şekilde dilli bağlı ifade eder.
- 9.1.11.3. Klarnette üretilen orta sesleri inici şekilde dilli ifade eder.
- 9.1.11.4. Klarnette üretilen orta sesleri çıkıcı şekilde dilli bağlı ifade eder.

9.2. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (ÇARGÂH MAKAMI)

Terimler: Çargâh beşlisi, çargâh dörtlüsü, çargâh dizisi, çargâh makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirto

9.2.1. Çargâh Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette çargâh beşlisi ifade edilirken ilgili literatürden çargâh beşlisinin özellikleri incelenmesi istenir.

9.2.1.1. Çargâh beşlisini pest bölgedeki do (kaba çargâh) sesini temel alarak re (yegâh), mi (hüseynî aşîrân) fa (acem aşîrân) ve sol (rast) seslerine çıkarak üretir.

9.2.1.2. Çargâh beşlisini pest bölgedeki sol (rast) sesini temel alarak; fa (acem aşîrân), mi (hüseynî aşîrân), re (yegâh), ve do (kaba çargâh) seslerine inerek üretir.

9.2.2. Çargâh Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci musiki teorisi yönüyle klarnette boştaki perdeden çıkan sol (rast) perdesinden itibaren üretilen çıkıcı dörtlünün rastta çargâh dörtlüsü olduğunu bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak ifade edilebilmelidir. Ayrıca klarnette çargâh dörtlüsünün özellikleri hakkında literatür araştırması yapılması sağlanmalıdır.

9.2.2.1. Çargâh dörtlüsünü sol (rast) sesini temel alarak la (dügâh), orta bölgede ki; si (buselik), do (çargâh) seslerine çıkarak üretir.

9.2.2.2. Çargâh dörtlüsünü orta bölgedeki do (çargâh) sesini temel alarak si (buselik), pest bölgede; la (dügâh) ve sol (rast) seslerine inerek üretir

9.2.3. Klarnette Çargâh Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette çargâh dizisi ifade edilirken ilgili literatürden çargâh dizisinin özellikleri incelenmesi istenmelidir.

9.2.3.1. Çargâh makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü olarak ifade eder.

9.2.3.2. Çargâh makamı dizisini oluşturan sesleri inici dörtlü ve inici beşli olarak ifade eder.

9.2.4. Klarnette Çargâh Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette çargâh makamı icra edilirken ilgili literatürden çargâh makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye çargâh makamındaki eser kayıtlarının dinletilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

9.2.4.1. Çargâh makamında iki zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

9.2.4.2. Çargâh makamında üç zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

9.2.4.3. Çargâh makamında dört zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

9.3. KLAETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (BÜSELİK MAKAMI)

Terimler: Buselik beşlisi, kürdi dörtlüsü, buselik dizisi, buselik makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirtı,

9.3.1. Buselik Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette buselik beşlisi ifade edilirken ilgili literatürden buselik beşlisinin özelliklerinin incelenmesi istenir.

9.3.1.1. Buselik beşlisini pest bölgedeki la (dügâh) sesin temel alarak; orta bölgede si (buselik), do (çargâh), re (neva) ve mi (hüseynî) seslerine çıkarak üretir.

9.3.1.2. Buselik beşlisini orta bölgedeki mi (hüseynî) sesini temel alarak; re (neva), do (çargâh), si (buselik), ve la (dügâh) seslerine inerek üretir.

9.3.2. Klarnette Kürdi Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci musiki nazariyatı yönüyle klarnette orta bölgede çıkan mi (hüseynî) perdesinden itibaren üretilen çıkıcı dörtlünün hüseynde Kürdi dörtlüsü olduğunu bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak ifade edilebilmelidir. Ayrıca klarnette Kürdi dörtlüsü ifade edilirken ilgili literatürden Kürdi dörtlüsünün özellikleri incelenmesi sağlanmalıdır.

9.3.2.1. Kürdi dörtlüsünü orta bölgede mi (hüseynî) sesini temel alarak; fa (acem), sol (gerdâniye), la (muhayyer) seslerine çıkarak üretir.

9.3.2.2. Kürdi dörtlüsünü orta bölgedeki la (muhayyer) sesini temel alarak sol (gerdâniye), fa (acem), ve mi (hüseynî) seslerine inerek üretir.

9.3.3. Klarnette Buselik Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette buselik dizisi ifade edilirken ilgili literatürden buselik dizisinin özelliklerinin incelenmesi sağlanmalıdır.

9.3.3.1. Buselik makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü olarak ifade eder.

9.3.3.2. Buselik makamı dizisini oluşturan sesleri inici dörtlü ve inici beşli olarak ifade eder.

9.3.4. Klarnette Buselik Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette buselik makamı icra edilirken ilgili literatürden buselik makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye buselik makamındaki eser kayıtlarının dinletilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

9.3.4.1. Buselik makamında iki zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

9.3.4.2. Buselik makamında üç zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

9.3.4.3. Buselik makamında dört zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

9.4. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (KÜRDİ MAKAMI)

Terimler: Kürdi dörtlüsü-buselik beşlisi, kürdi dizisi, kürdi makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirto.

9.4.1. Klarnette Kürdi Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette kürdi dörtlüsünün özellikleri hakkında literatür araştırması yapılması sağlanmalıdır.

9.4.1.1. Kürdi dörtlüsünü pest bölgedeki la (dügâh) sesini temel alarak; orta bölgede si bemol (kürdi), do (çargâh) ve re (neva) seslerine çıkararak üretir.

9.4.1.2. Kürdi dörtlüsünü orta bölgedeki re (neva) sesini temel alarak; do (çargâh), si bemol (kürdi), ve la (dügâh) seslerine inerek üretir.

9.4.2. Klarnette Buselik Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci musiki teorisi yönüyle klarnette orta bölgede çıkan re (neva) perdesinden itibaren üretilen çıkıcı beşlinin nevada buselik beşlisi olduğunu bilmelidir. Bu beşli inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

9.4.2.1. Buselik beşlisini orta bölgede re (neva) sesini temel alarak mi (hüseynî); fa (acem), sol (gerdaniye), la (muhayyer) seslerine çıkararak üretir.

9.4.2.2. Buselik beşlisini orta bölgedeki la (muhayyer), sesini temel alarak sol (gerdaniye), fa (acem), ve mi (hüseynî) seslerine inerek üretir.

9.4.3. Klarnette Kürdi Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette kürdi dizisi ifade edilirken ilgili literatürden kürdi dizisinin özel likleri incelenmelidir.

9.4.3.1. Kürdi makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı dörtlü ve çıkıcı beşli olarak ifade eder.

9.4.3.2. Kürdi makamı dizisini oluşturan sesleri inici beşli ve inici dörtlü olarak ifade eder.

9.4.4. Klarnette Kürdi Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette kürdi makamı icra edilirken ilgili literatürden kürdi makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye kürdi makamındaki eser kayıtlarının dinletilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

9.4.4.1. Kürdi makamında iki zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

9.4.4.2. Kürdi makamında üç zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

9.4.4.3. Kürdi makamında dört zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

10. SINIF KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

10.1. KLARNET ÜFLEME TEKNİKLERİ (2. SEVİYE) VE ALIŞTIRMALAR

Ünite Açıklaması: 10. sınıfın 1. ünitesi (2. seviye) teknik ve alıştırmalar 9. sınıfın tekrarı mahiyetinde hazırlanmıştır. Klarnette çargâh dizisinde etüt uygulamaları yapılmalıdır. Çargâh beşlisi, rast dörtlüsü ve çargâh dizisi özellikleri özellikleri hakkında literatür araştırması yapılması sağlanmalıdır.

Terimler: Çargâh, dizi, etüt, egzersiz, buselik, alıştırma, kürdi

10.1.1. Çargâh Beşlisinde Alıştırmalar

- 10.1.1.1. Çargâh beşlisinde dilli egzersizleri yapar.
- 10.1.1.2. Çargâh beşlisinde bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.1.3. Çargâh beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.1.4. Çargâh beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

10.1.2. Çargâh Dörtlüsünde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette çargâh dörtlüsünde etüt uygulamaları yapılırken rastta çargâh dörtlüsünün özellikleri bilinmelidir.

- 10.1.2.1. Çargâh dörtlüsünde dilli egzersizleri yapar.
- 10.1.2.2. Çargâh dörtlüsünde bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.2.3. Çargâh dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.2.4. Çargâh dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

10.1.3. Çargâh Dizisinde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette buselik dizisinde etüt uygulamaları yapılırken literatürden buselik beşlisi ve kürdi dörtlüsü ve buselik dizisi özellikleri incelenmelidir.

- 10.1.3.1. Çargâh dizisinde dilli egzersizleri yapar.
- 10.1.3.2. Çargâh dizisinde bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.3.3. Çargâh dizisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.3.4. Çargâh dizisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

10.1.4. Buselik Beşlisinde Alıştırmalar

- 10.1.4.1. Buselik beşlisinde dilli egzersizleri yapar.
- 10.1.4.2. Buselik beşlisinde bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.4.3. Buselik beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.4.4. Buselik beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

10.1.5. Kürdi Dörtlüsünde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette Kürdi dörtlüsünde etüt uygulamaları yapılırken hüseynde kürdi dörtlüsünün özellikleri bilinmelidir.

- 10.1.5.1. Kürdi dörtlüsünde dilli egzersizleri yapar.
- 10.1.5.2. Kürdi dörtlüsünde bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.5.3. Kürdi dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.5.4. Kürdi dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

10.1.6. Buselik Dizisinde Alıştırmalar

- 10.1.6.1. Buselik dizisinde dilli egzersizleri yapar.
- 10.1.6.2. Buselik dizisinde bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.6.3. Buselik dizisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 10.3.6.4. Buselik dizisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

10.1.7. Kürdi Dörtlüsünde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette kürdi dizisinde etüt uygulamaları yapılırken literatürden kürdi dörtlüsü, nevada buselik beşlisi ve kürdi dizisi özellikleri incelenmesi istenir.

- 10.1.7.1. Kürdi dörtlüsünde dilli egzersizleri yapar.
- 10.1.7.2. Kürdi dörtlüsünde bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.7.3. Kürdi dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.7.4. Kürdi dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

10.1.8. Kürdi Dörtlüsünde Alıştırmalar

- 10.1.8.1. Kürdi dörtlüsünde dilli egzersizleri yapar.
- 10.1.8.2. Kürdi dörtlüsünde bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.8.3. Kürdi dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.8.4. Kürdi dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

10.1.9. Kürdi Dizisinde Alıştırmalar

- 10.1.9.1. Kürdi dizisinde dilli egzersizleri yapar.
- 10.1.9.2. Kürdi dizisinde bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.9.3. Kürdi dizisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 10.1.9.4. Kürdi dizisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

10.2. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (NİHÂVEND MAKAMI)

Terimler: Rastta buselik beşlisi-nevada kürdi dörtlüsü, nihavent dizisi, buselik beşlisi-kürdi dörtlüsü, buselik makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirta

10.2.1. Rastta Buselik Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci teorik klarnette orta bölgede çıkan re (rast) perdesinden itibaren üretilen çıkıcı beşlinin rastta buselik beşlisi olduğunu bilmelidir. Bu beşlinin inici ve çıkıcı olarak seslendirilmesi sağlanmalıdır.

10.2.1.1. Rastta buselik beşlisini pest bölgedeki sol (rast) sesini temel alarak, la (dügâh) orta bölgede si bemol (kürdi), do (çargâh) ve re (neva) seslerine çıkarak üretir.

10.2.1.2. Rastta buselik beşlisini orta bölgedeki re (neva) sesini temel alarak, do (çargâh), si bemol (Kürdi), la (dügâh) ve sol (rast) seslerine inerek üretir.

10.2.2. Nevada Kürdi Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci teorik olarak klarnette orta bölgede çıkan re (neva) perdesinden itibaren üretilen çıkıcı dörtlünün nevada kürdi dörtlüsü olduğunu bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilmelidir.

10.2.2.1. Kürdi dörtlüsünü orta bölgede re (neva) sesini temel alarak mi bemol (nim hisar); fa (acem), sol (gerdaniye), la (muhayyer) seslerine çıkarak üretir.

10.2.2.2. Kürdi dördüncü orta bölgedeki la (muhayyer), sesini temel alarak sol (gerdâniye), fa (acem), ve mi bemol (nim hisar) seslerine inerek üretir.

10.2.3. Nihavent Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette nihavent dizisi ifade edilirken ilgili literatürden nihavent dizisinin özelliklerinin incelenmesi sağlanmalıdır.

10.2.3.1. Nihavent makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü olarak çalar.

10.2.3.2. Nihavent makamı dizisini oluşturan sesleri inici beşli ve inici dörtlü olarak çalar.

10.2.4. Nihavent Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette nihavent makamı icra edilirken ilgili literatürden nihavent makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye nihavent makamındaki eser kayıtlarının dinlettirilmelidir.

10.2.4.1. Nihavent makamında beş zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

10.2.4.2. Nihavent makamında altı zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

10.3. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (RAST MAKAMI)

Terimler: Rast beşlisi, rast dörtlüsü, rast dizisi, rast makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirta

10.3.1. Rast Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci rast beşlisinin özelliklerini bilmeli bu beşliyi inici ve çıkıcı olarak seslendirebilmelidir.

10.3.1.1. Rast beşlisini pest bölgedeki sol (rast) sesini temel alarak; la (dügâh) orta bölgede si (segâh), do (çargâh) ve re (neva) seslerine çıkarak üretir.

10.3.1.2. Rast beşlisini orta bölgedeki re (neva) sesini temel alarak, do (çargâh), si (segâh), la (dügâh) ve sol (rast) seslerine inerek üretir.

10.3.2. Klarnette Nevada Rast Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci teorik olarak klarnette orta bölgede çıkan re (neva) perdesinden itibaren üretilen çıkıcı dörtlünün nevada kürdi dörtlüsü olduğunu bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

10.3.2.1. Nevada rast dörtlüsünü orta bölgede re (neva) sesini temel alarak, mi (hüseynî); fa diyez (eviç), sol (gerdaniye), seslerine çıkarak üretir.

10.3.2.2. Nevada rast dörtlüsünü orta bölgedeki sol (gerdaniye), sesini temel alarak, fa (acem), ve mi (hüseynî); re (neva) seslerine inerek üretir.

10.3.3. Klarnette Rast Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette nihavent dizisi ifade edilirken ilgili literatürden nihavent dizisinin özellikleri incelenmesi istenir.

10.3.3.1. Rast makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü olarak çalar.

10.3.3.2. Rast makamı dizisini oluşturan sesleri inici beşli ve inici dörtlü olarak çalar.

10.3.4. Klarnette Rast Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette rast makamı icra edilirken ilgili literatürden rast makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye rast makamındaki eser kayıtlarının dinlettirilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

10.3.4.1. Rast makamında beş zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

10.3.4.2. Rast makamında altı zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

10.4. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (HÜSEYNÎ MAKAMI)

Terimler: Hüseyinî beşlisi, hüseyinîde uşşak dörtlüsü, dizi, makam, hüseyinî makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirto, hüseyinî dizisi.

10.4.1. Hüseyinî Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette hüseyinî beşlisi ifade edilirken ilgili literatürden hüseyinî beşlisi özellikleri incelenmelidir.

10.4.1.1. Hüseyinî beşlisini pest bölgedeki la (dügâh) sesini temel alarak; orta bölgede si (segâh), do (çargâh), re (neva) ve mi (hüseyinî) seslerine çıkarak üretir

10.4.1.2. Hüseyinî beşlisini orta bölgedeki mi (hüseyinî) sesini temel alarak; re (neva) do (çargâh), si (segâh), ve la (dügâh) seslerine inerek üretir.

10.4.2. Hüseyinîde Uşşak Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci musiki teorisi yönüyle klarnette orta bölgede çıkan “mi” (hüseyinî) perdesinden itibaren üretilen çıkıcı dörtlünün hüseyinîde uşşak dörtlüsü olduğunu bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilmelidir.

10.4.2.1. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünü orta bölgede mi (hüseyinî) sesini temel alarak; fa diyez (eviç), sol (gerdaniye), la (muhayyer) seslerine çıkarak üretir.

10.4.2.2. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünü orta bölgedeki la (muhayyer), sesini temel alarak sol (gerdaniye), fa diyez (eviç) ve mi (hüseyinî) seslerine inerek üretir.

10.4.3. Klarnette Hüseyinî Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette hüseyinî dizisi ifade edilirken ilgili literatürden hüseyinî dizisinin özellikleri incelenmelidir.

10.4.3.1. Hüseyinî makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü olarak çalar.

10.4.3.2. Hüseyinî makamı dizisini oluşturan sesleri inici dörtlü ve inici beşli olarak çalar.

10.4.4. Klarnette Hüseyinî Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette hüseyinî makamı icra edilirken ilgili literatürden hüseyinî makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye hüseyinî makamındaki eser kayıtlarının dinletilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

10.4.4.1. Hüseyinî makamında beş zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

10.4.4.2. Hüseyinî makamında altı zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

11. SINIF KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

11.1. KLARNET ÜFLEME TEKNİKLERİ (3. SEVİYE) VE ALIŞTIRMALAR

Terimler: Nihavent, dizi, etüt, egzersiz, alıştırma, rast,

11.1.1. Nihâvent Dizisinde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette nihavent dizisinde etüt uygulamaları yapılırken literatürden rastta buselik beşlisi, nevada kürdi dörtlüsü ve nihavent dizisi özellikleri incelenmelidir.

11.1.1.1. Rastta buselik beşlisinde dilli egzersizleri çalar.

11.1.1.2. Rastta buselik beşlisinde bağlı egzersizleri çalar.

11.1.1.3. Rastta buselik beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri çalar.

11.1.1.4. Rastta buselik beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri çalar.

11.1.2. Nevada Kürdi Dörtlüsünde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Nevada kürdi dörtlüsünde etüt uygulamaları yapılırken nevada kürdi dörtlüsünün özellikleri bilinmelidir.

11.1.2.1. Nevada kürdi dörtlüsünde dilli egzersizleri çalar.

11.1.2.2. Nevada kürdi dörtlüsünde bağlı egzersizleri çalar.

11.1.2.3. Nevada kürdi dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri çalar.

11.1.2.4. Nevada kürdi dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri çalar.

11.1.3. Nihavent Dizisinde Alıştırmalar

11.1.3.1. Nihavent dizisinde dilli egzersizleri çalar.

11.1.3.2. Nihavent dizisinde bağlı egzersizleri çalar.

11.1.3.3. Nihavent dizisinde dilli-bağlı egzersizleri çalar.

11.1.3.4. Nihavent dizisinde bağlı-dilli egzersizleri çalar.

11.1.4. Rast Dizisinde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Rast dizisinde etüt uygulamaları yapılırken literatürden rast beşlisi ve nevada rast dörtlüsü ve rast dizisi özellikleri incelenmelidir.

11.1.4.1. Rast beşlisinde dilli egzersizleri çalar.

11.1.4.2. Rast beşlisinde bağlı egzersizleri çalar.

11.1.4.3. Rast beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri çalar.

11.1.4.4. Rast beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri çalar.

11.1.5. Nevada Rast Dörtlüsünde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette rast dörtlüsünde etüt uygulamaları yapılırken nevâda rast dörtlüsünün özellikleri bilinmelidir.

11.1.5.1. Nevada rast dörtlüsünde dilli egzersizleri çalar.

11.1.5.2. Nevada rast dörtlüsünde bağlı egzersizleri çalar.

11.1.5.3. Nevada rast dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri çalar.

11.1.5.4. Nevada rast dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri çalar.

11.1.6. Rast Dizisinde Alıştırmalar

- 11.1.6.1. Rast dizisinde dilli egzersizleri çalar.
- 11.1.6.2. Rast dizisinde bağlı egzersizleri çalar.
- 11.1.6.3. Rast dizisinde dilli-bağlı egzersizleri çalar.
- 11.1.6.4. Rast dizisinde bağlı-dilli egzersizleri çalar.

11.1.7. Hüseyinî Beşlisinde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette hüseyinî dizisinde etüt uygulamaları yapılırken literatürden hüseyinî beşlisi, hüseyinîde uşşak dörtlüsü ve hüseyinî dizisi özelliklerinin incelemesi sağlanmalıdır.

- 11.1.7.1. Hüseyinî beşlisinde dilli egzersizleri çalar.
- 11.1.7.2. Hüseyinî beşlisinde bağlı egzersizleri çalar.
- 11.1.7.3. Hüseyinî beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri çalar.
- 11.1.7.4. Hüseyinî beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri çalar.

11.1.8. Hüseyinîde Uşşak Dörtlüsünde Alıştırmalar

- 11.1.8.1. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünde dilli egzersizleri çalar.
- 11.1.8.2. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünde bağlı egzersizleri çalar.
- 11.1.8.3. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri çalar.
- 11.1.8.4. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri çalar.

11.1.9. Hüseyinî Dizisinde Alıştırmalar

- 11.1.9.1. Hüseyinî dizisinde dilli egzersizleri çalar.
- 11.1.9.2. Hüseyinî dizisinde bağlı egzersizleri çalar.
- 11.1.9.3. Hüseyinî dizisinde dilli-bağlı egzersizleri çalar.
- 11.1.9.4. Hüseyinî dizisinde bağlı-dilli egzersizleri çalar.

11.2. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (UŞŞAK MAKAMI)

Terimler: Uşşak dörtlüsü, nevada buselik beşlisi, dizi, makam, uşşak dizisi, uşşak makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirta

11.2.1. Uşşak Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Uşşak dörtlüsünün özelliklerini bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilmelidir.

- 11.2.1.1. Uşşak dörtlüsünü pest bölgedeki la (dügâh) sesini temel alarak, orta bölgede si (segâh), do (çargâh) ve re (neva) seslerine çıkarak üretir.
- 11.2.1.2. Uşşak dörtlüsünü orta bölgedeki re (neva) sesini temel alarak, do (çargâh), si (segâh) ve la (dügâh) seslerine inerek üretir.

11.2.2. Nevâ'da Buselik Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci nevada buselik beşlisi özelliklerini bilmelidir. Bu beşli inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

- 11.2.2.1. Nevâ'da buselik beşlisini orta bölgede re (neva) sesini temel alarak; mi (hüseyinî); fa (acem), sol (gerdaniye), la (muhayyer) seslerine çıkarak üretir.
- 11.2.2.2. Nevâ'da buselik beşlisini orta bölgedeki la (muhayyer), sesini temel alarak sol (gerdaniye), fa (acem), ve mi (hüseyinî) seslerine inerek üretir.

11.2.3. Klarnette Uşşak Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette nihavent dizisi ifade edilirken ilgili literatürden nihavent dizisinin özellikleri incelenmelidir.

11.2.3.1. Uşşak dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü olarak çalar.

11.2.3.2. Uşşak dizisini oluşturan sesleri inici beşli ve inici dörtlü olarak çalar.

11.2.4. Uşşak Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette uşşak makamı icra edilirken ilgili literatürden uşşak makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye uşşak makamındaki eser kayıtlarının dinletilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

11.2.4.1. Uşşak makamında yedi zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

11.2.4.2. Uşşak makamında sekiz zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

11.3. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (HİCAZ MAKAMI)

Terimler: Dizi, makam, hicaz makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirto, hümayun, hicaz, uzal, zirgüle, hicaz dörtlüsü, nevada buselik beşlisi, hicaz dörtlüsü, nevada rast beşlisi, hicaz hümayun dizisi, hicaz beşlisi, hüseynde hicaz dörtlüsü, zirgüleli hicaz dizisi

11.3.1. Hicaz Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci hicaz dörtlüsünün özelliklerini bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

11.3.1.1. Hicaz dörtlüsünü pest bölgedeki la (dügâh) sesini temel alarak orta bölgede si bemol (dik kürdi), do (çargâh) ve re (neva) seslerini seslendirir.

11.3.1.2. Hicaz dörtlüsünü orta bölgedeki re (neva) sesini temel alarak do (çargâh), si bemol (dik kürdi) ve la (dügâh) seslerini seslendirir.

11.3.2. Hicaz Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci hicaz beşlisinin özelliklerini bilmelidir. Bu beşli inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

11.3.1.1. Hicaz beşlisini pest bölgedeki la (dügâh) sesini temel alarak orta bölgede si bemol (dik kürdi), do (çargâh), re (neva) ve mi (hüseyñî) seslerini seslendirir.

11.3.1.2. Hicaz beşlisini orta bölgedeki mi (hüseyñî) sesini temel alarak re (neva) do (çargâh), si bemol (dik kürdi) ve la (dügâh) seslerini seslendirir.

11.3.3. Nevâ'da Buselik Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci nevada buselik beşlisi özelliklerini bilmelidir. Bu beşli inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

11.3.3.1. Nevada buselik beşlisini orta bölgede re (neva) sesini temel alarak "mi" (hüseyñî); fa (acem), sol (gerdaniye), la (muhayyer) seslerini seslendirir.

11.3.3.2. Nevâ'da buselik beşlisini orta bölgedeki la (muhayyer), sesini temel alarak sol (gerdaniye), fa (acem), ve mi (hüseyñî) seslerini seslendirir.

11.3.4. Nevâ'da Rast Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci nevada rast beşlisi özelliklerini bilmelidir. Bu beşli inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

11.3.4.1. Nevada rast beşlisini orta bölgede re (neva) sesini temel alarak, mi (hüseynî); fa diyez (eviç), sol (gerdaniye), la (muhayyer) seslerini seslendirir.

11.3.4.2. Nevada rast beşlisini orta bölgedeki la (muhayyer), sesini temel alarak sol (gerdaniye), fa diyez (eviç), mi (hüseynî) ve re seslerini seslendirir.

11.3.5. Hüseyinî'de Uşşak Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci hüseyinîde uşşak dörtlüsü özelliklerini bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

11.3.5.1. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünü orta bölgede mi (hüseynî) sesini temel alarak, fa diyez (eviç), sol (gerdaniye), ve la (muhayyer) seslerini seslendirir.

11.3.5.2. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünü orta bölgedeki la (muhayyer), sesini temel alarak sol (gerdaniye), fa diyez (eviç), ve mi (hüseynî) seslerini seslendirir.

11.3.6. Hüseyinîde Hicaz Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci hüseyinîde hicaz dörtlüsü özelliklerini bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

11.3.6.1. Hüseyinîde hicaz dörtlüsünü orta bölgede mi (hüseynî) sesini temel alarak; fa diyez (dik acem), sol diyez (nim şehnaz) ve la (muhayyer) seslerini seslendirir.

11.3.6.2. Hüseyinîde hicaz dörtlüsünü orta bölgedeki la (muhayyer), sesini temel alarak sol diyez (nim şehnaz), fa diyez (dik acem), ve mi (hüseynî) seslerini seslendirir.

11.3.7. Hicaz Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette hicaz hümayun dizisi ifade edilirken ilgili literatürden hicaz hümayun dizisinin özellikleri incelenmesi istenir.

11.3.7.1. Hicaz hümayun dizisini oluşturan sesleri çıkıcı dörtlü ve çıkıcı beşli olarak seslendirir.

11.3.7.2. Hicaz hümayun dizisini oluşturan sesleri inici beşli ve inici dörtlü olarak seslendirir.

11.3.8. Hicaz Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette hicaz dizisi seslendirilirken ilgili literatürden hicaz dizisinin özellikleri incelenmesi istenir.

11.3.8.1. Hicaz dizisini oluşturan sesleri çıkıcı dörtlü ve çıkıcı beşli olarak seslendirir.

11.3.8.2. Hicaz dizisini oluşturan sesleri inici beşli ve inici dörtlü olarak seslendirir.

11.3.9. Hicaz Uzzâl Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette hicaz hümayun dizisi ifade edilirken ilgili literatürden hicaz hümayun dizisinin özellikleri incelenmesi istenir.

11.3.9.1. Hicaz uzzâl dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü olarak seslendirir.

11.3.9.2. Hicaz uzzâl dizisini oluşturan sesleri inici beşli ve inici dördlü olarak seslendirir.

11.3.10. Zirgûleli Hicaz Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette zirgûleli hicaz dizisi ifade edilirken ilgili literatürden zirgûleli hicaz dizisinin özellikleri incelenmelidir.

11.3.10.1. Zirgûleli hicaz dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dördlü olarak seslendirir.

11.3.10.2. Zirgûleli hicaz dizisini oluşturan sesleri inici beşli ve inici dördlü olarak seslendirir.

11.3.11. Hicaz Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette hicaz makamı icra edilirken ilgili literatürden hicaz makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye hicaz makamındaki eser kayıtlarının dinlettirilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

11.3.11.1. Hicaz makamında yedi zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

11.3.11.2. Hicaz makamında sekiz zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

11.4. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (KARCİĞAR MAKAMI)

Terimler: Hüseyinî beşlisi, hüseyinîde uşşak dördlüsü hüseyinî beşlisi, karcığar dizisi, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirto

11.4.1. Uşşak Dördlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette uşşak beşlisi ifade edilirken ilgili literatürden hüseyinî beşlisi özellikleri incelemesi istenir.

11.4.1.1. Uşşak dördlüsünü pest bölgedeki la (dügâh) sesini temel alarak orta bölgede si (segâh), do (çargâh) ve re (neva) seslerini seslendirir.

11.4.1.2. Uşşak dördlüsünü orta bölgedeki sesini temel alarak re (neva) sesini temel alarak; do (çargâh), si (segâh), ve la (dügâh) seslerini seslendirir.

11.4.2. Nevada Hicaz Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci musiki teorisi yönüyle klarnette orta bölgede çıkan re (neva) perdesinden itibaren üretilen çıkıcı beşlinin nevada hicaz beşlisi olduğunu bilmelidir. Bu beşli inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

11.4.2.1. Nevada hicaz beşlisini orta bölgede re (neva) sesini temel alarak mi bemol (hisar) fa diyez (eviç), sol (gerdaniye), ve la (muhayyer) seslerini seslendirir.

11.4.2.2. Nevada hicaz beşlisini orta bölgedeki la (muhayyer), sesini temel alarak sol (gerdaniye), fa diyez (eviç) ve mi bemol (hisar) seslerini seslendirir.

11.4.3. Klarnette Karcığar Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette karcığar dizisi ifade edilirken ilgili literatürden karcığar dizisinin özellikleri incelemesi istenir.

11.4.3.1. Karcığar makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dördlü olarak çalar.

11.4.3.2. Karcığar makamı dizisini oluşturan sesleri inici dördlü ve inici beşli olarak çalar.

11.4.4. Klarnette Karcıġar Eser alışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette karcıġar makamı icra edilirken ilgili literatürden karcıġar makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye karcıġar makamındaki eser kayıtlarının dinletilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

11.4.4.1. Karcıġar makamında beş zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

11.4.4.2. Karcıġar makamında altı zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

12. SINIF KLARNET DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

12.1. KLARNET ÜFLEME TEKNİKLERİ (3. SEVİYE) VE ALIŞTIRMALAR

Ünite Açıklaması: 12. Sınıf Ünite 1 (3. seviye) teknik ve alıştırmalar 11. sınıf tekrarı mahiyetinde hazırlanmıştır.

Terimler: Uşşak, dizi, etüt, egzersiz, alıştırma, hicaz, karcıgar,

12.1.1. Uşşak Dörtlüsünde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette uşşak dizisinde etüt uygulamaları yapılırken literatürden uşşak dörtlüsü, nevada buselik beşlisi ve uşşak dizisi özellikleri incelenmelidir.

12.1.1.1. Uşşak beşlisinde dilli egzersizleri yapar.

12.1.1.2. Uşşak beşlisinde bağlı egzersizleri yapar.

12.1.1.3. Uşşak beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.

12.1.1.4. Uşşak beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.2. Nevada Buselik Beşlisinde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette uşşak dörtlüsünde etüt uygulamaları yapılırken rastta çargâh dörtlüsünün özellikleri bilinmelidir.

12.1.2.1. Nevada buselik beşlisinde dilli egzersizleri yapar.

12.1.2.2. Nevada buselik beşlisinde bağlı egzersizleri yapar.

12.1.2.3. Nevada buselik beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.

12.1.2.4. Nevada buselik beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.3. Uşşak Dizisinde Alıştırmalar

12.1.3.1. Uşşak dizisinde dilli egzersizleri yapar.

12.1.3.2. Uşşak dizisinde bağlı egzersizleri yapar.

12.1.3.3. Uşşak dizisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.

12.1.3.4. Uşşak dizisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.4. Hicaz Dizi Çeşitlerinde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette hicaz dizi çeşitlerinde etüt uygulamaları yapılırken literatürden bu dizileri oluşturan özel dörtlü ve özel beşlilerin özellikleri araştırılmalıdır.

12.1.4.1. Hicaz dörtlüsünde dilli egzersizleri yapar.

12.1.4.2. Hicaz beşlisinde dilli egzersizleri yapar.

12.1.4.3. Hicaz dörtlüsünde bağlı egzersizleri yapar.

12.1.4.4. Hicaz beşlisinde bağlı egzersizleri yapar.

12.1.4.5. Hicaz dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri yapar.

12.1.4.6. Hicaz beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.

12.1.4.7. Hicaz dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.4.8. Hicaz beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.5. Nevada Buselik Beşlisinde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette nevada buselik beşlisinde etüt uygulamaları yapılırken nevada buselik beşlisinin özellikleri bilinmelidir.

- 12.1.5.1. Nevada buselik beşlisinde dilli egzersizleri yapar.
- 12.1.5.2. Nevada buselik beşlisinde bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.5.3. Nevada buselik beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.5.4. Nevada buselik beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.6. Nevada Rast Beşlisinde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette nevada rast beşlisinde etüt uygulamaları yapılırken nevada rast beşlisinin özellikleri bilinmelidir.

- 12.1.6.1. Nevada rast beşlisinde dilli egzersizleri yapar.
- 12.1.6.2. Nevada rast beşlisinde bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.6.3. Nevada rast beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.6.4. Nevada rast beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.7. Hüseyinî'de Uşşak Dörtlüsünde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette Hüseyinî'de uşşak dörtlüsünde etüt uygulamaları yapılırken hüseyinîde uşşak dörtlüsünün özellikleri bilinmelidir.

- 12.1.7.1. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünde dilli egzersizleri yapar.
- 12.1.7.2. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünde bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.7.3. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.7.4. Hüseyinîde uşşak dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.8. Hüseyinî'de Hicaz Dörtlüsünde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette hüseyinîde hicaz dörtlüsünde etüt uygulamaları yapılırken hüseyinîde hicaz dörtlüsünün özellikleri bilinmelidir.

- 12.1.8.1. Hüseyinîde hicaz dörtlüsünde dilli egzersizleri yapar.
- 12.1.8.2. Hüseyinîde hicaz dörtlüsünde bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.8.3. Hüseyinîde hicaz dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.8.4. Hüseyinîde hicaz dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.9. Hicaz Dizi Çeşitlerinde Alıştırmalar

- 12.1.9.1. Hicaz dizi çeşitlerinde dilli egzersizleri yapar.
- 12.1.9.2. Hicaz dizi çeşitlerinde bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.9.3. Hicaz dizi çeşitlerinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.9.4. Hicaz dizi çeşitlerinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.10. Uşşak Dörtlüsünde Alıştırmalar

Konu Açıklaması: Klarnette karcıgar dizisinde etüt uygulamaları yapılırken literatürden uşşak dörtlüsü, nevada hicaz beşlisi ve karcıgar dizisi özellikleri incelemelidir.

- 12.1.10.1. Uşşak dörtlüsünde dilli egzersizleri yapar.
- 12.1.10.2. Uşşak dörtlüsünde bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.10.3. Uşşak dörtlüsünde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.10.4. Uşşak dörtlüsünde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.11. Nevâ'da Hicaz Beşlisinde Alıştırmalar

- 12.1.11.1. Nevada hicaz beşlisinde dilli egzersizleri yapar.
- 12.1.11.2. Nevada hicaz beşlisinde bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.11.3. Nevada hicaz beşlisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.11.4. Nevada hicaz beşlisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.1.12. Karcıgar Dizisinde Alıştırmalar

- 12.1.12.1. Karcıgar dizisinde dilli egzersizleri yapar.
- 12.1.12.2. Karcıgar dizisinde bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.12.3. Karcıgar dizisinde dilli-bağlı egzersizleri yapar.
- 12.1.12.4. Karcıgar dizisinde bağlı-dilli egzersizleri yapar.

12.2. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (SABÂ MAKAMI)

Terimler: Saba dörtlüsü, çargâhta hicaz beşlisi, gerdaniyede hicaz dörtlüsü, saba dizisi, saba makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirto,

12.2.1. Saba Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci nazariye yönüyle saba dörtlüsünü ifade edebilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir

- 12.2.1.1. Saba dörtlüsünü pest bölgedeki la (dügâh), sesini temel alarak orta bölgedeki si (segâh), do (çargâh), re bemol (hicaz) seslerine çıkarak üretir.
- 12.2.1.2. Sabâ dörtlüsünü orta bölgedeki re bemol (hicaz) sesini temel alarak do (çargâh), si (segâh) ve pest bölgedeki la (dügâh) seslerine inerek üretir.

12.2.2. Çargâhta Hicaz Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci teorik olarak çargâhta hicaz beşlisini ifade edebilmelidir. Bu beşli inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir

- 12.2.2.1. Çargâhta hicaz beşlisini orta bölgedeki do (çargâh) sesini temel alarak, re bemol (dügâh) orta bölgede si bemol (kürdi), do (çargâh) ve re (neva) seslerine çıkarak üretir.
- 12.2.2.2. Çargâhta hicaz beşlisini orta bölgedeki re (neva) sesini temel alarak; do (çargâh), si bemol (kürdi), la (dügâh) ve sol (rast) seslerine inerek üretir.

12.2.3. Gerdaniyede Hicaz Dörtlüsü

Konu Açıklaması: Öğrenci teorik olarak gerdaniye de hicaz dörtlüsünü ifade edebilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

- 12.2.3.1. Gerdaniyede hicaz dörtlüsünü orta bölgedeki gerdaniye sesini temel alarak tiz bölgedeki la bemol (şehnâz), si (tiz segâh) ve do (tiz çargâh) seslerine çıkarak üretir.
- 12.2.3.2. Gerdaniyede hicaz dörtlüsünü tiz bölgedeki do (tiz çargâh) sesini temel alarak; si (tiz segâh) la bemol (şehnâz), ve orta bölgedeki sol (gerdaniye) seslerine inerek üretir.

12.2.4. Klarnette Saba Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette saba dizisi ifade edilirken ilgili literatürden saba dizisinin özel likleri incelenmelidir.

12.2.4.1. Saba makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü çalar.

12.2.4.2. Saba makamı dizisini oluşturan sesleri inici beşli ve inici dörtlü olarak çalar.

12.2.5. Klarnette Saba Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette saba makamı icra edilirken ilgili literatürden saba makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye saba makamındaki eser kayıtlarının dinlettirilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

12.2.5.1. Saba makamında dokuz zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

12.2.5.2. Saba makamında 10 zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

12.3. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (SEGÂH MAKAMI)

Terimler: Segâh beşlisi, eviçte hicaz dörtlüsü, segâh dizisi, egâh makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirto,

12.3.1. Segâh Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci segâh beşlisinin özelliklerini bilmeli ve bu beşliyi inici ve çıkıcı olarak seslendirebilmelidir.

12.3.1.1. Segâh beşlisini orta bölgedeki si (segâh) sesini temel alarak do (çargâh) re (neva), mi (dik hisar) ve fa diyez (eviç) seslerine çıkararak üretir.

12.3.1.2. Segâh beşlisini orta bölgedeki fa diyez (eviç) sesini temel alarak “mi” (dik hisar), re (neva), do (çargâh) ve si (segâh) seslerine inerek üretir.

12.3.2. Klarnette Eviç'te Hicaz Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci teorik olarak klarnette Eviç'te hicaz dörtlüsünü bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

12.3.2.1. Eviç'te hicaz dörtlüsünü orta bölgede fa diyez (eviç) sesini temel alarak, sol (gerdaniye) tiz bölgede la diyez (sümbüle), si (tiz segâh), seslerine çıkararak üretir.

12.3.2.2. Eviç'te hicaz dörtlüsünü tiz bölgedeki si (tiz segâh), sesini temel alarak, la diyez (sümbüle), orta bölgede sol (gerdaniye) ve fa diyez (eviç) seslerine inerek üretir.

12.3.3. Klarnette Segâh Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette segâh dizisi ifade edilirken ilgili literatürden segâh dizisinin özellikleri incelenmelidir.

12.3.3.1. Segâh makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü olarak çalar.

12.3.3.2. Segâh makamı dizisini oluşturan sesleri inici dörtlü ve inici dörtlü olarak çalar.

12.3.3. Klarnette Segâh Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette segâh makamı icra edilirken ilgili literatürden segâh makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye segâh makamındaki eser kayıtlarının dinletilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

12.3.3.1. Segâh makamında dokuz zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

12.3.3.2. Segâh makamında 10 zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

12.4. KLARNETTE MAKAMSAL UYGULAMALAR (HÜZZÂM MAKAMI)

Terimler: Hüzzam beşlisi, eviçte hicaz dörtlüsü, dizi, makam, segâh beşlisi, eviçte hicaz dörtlüsü, segâh dizisi, hüzzam makamı, peşrev, şarkı, türkü, longa, sirta

12.4.1. Hüzzâm Beşlisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci hüzzam beşlisinin özelliklerini bilmeli bu beşliyi inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

12.4.1.1. Hüzzam beşlisini orta bölgedeki si (segâh) sesini temel alarak; do (çargâh) re (neva), mi bemol (hisar) ve fa diyez (eviç) seslerine çıkarak üretir.

12.4.1.2. Hüzzam beşlisini orta bölgedeki fa diyez (eviç) sesini temel alarak; mi bemol (hisar), re (neva), do (çargâh) ve si (segâh) seslerine inerek üretir.

12.4.2. Klarnette Eviç'te Hicaz Dörtlüsü Çalışmaları

Konu Açıklaması: Öğrenci nazariye yönüyle klarnette eviç'te hicaz dörtlüsünü bilmelidir. Bu dörtlü inici ve çıkıcı olarak seslendirilebilmelidir.

12.4.2.1. Eviç'te hicaz dörtlüsünü orta bölgede fa diyez (eviç) sesini temel alarak; sol (gerdaniye) tiz bölgede la diyez (sümbüle), si (tiz segâh), seslerine çıkarak üretir.

12.4.2.2. Eviç'te hicaz dörtlüsünü tiz bölgedeki si (tiz segâh) sesini temel alarak; la diyez (sümbüle), orta bölgede sol (gerdaniye) ve fa diyez (eviç) seslerine inerek üretir.

12.4.3. Klarnette Hüzzam Dizisi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette hüzzam dizisi ifade edilirken ilgili literatürden segâh dizisinin özellikleri incelenmelidir.

12.4.3.1. Hüzzam makamı dizisini oluşturan sesleri çıkıcı beşli ve çıkıcı dörtlü olarak çalar.

12.4.3.2. Hüzzâm makamı dizisini oluşturan sesleri inici dörtlü ve inici dörtlü olarak çalar.

12.4.4. Klarnette Hüzzam Eser Çalışmaları

Konu Açıklaması: Klarnette hüzzam makamı icra edilirken ilgili literatürden hüzzam makamının özellikleri incelenmelidir. Öğrenciye hüzzam makamındaki eser kayıtlarının dinletilmesi makamın doğru seslendirilmesi açısından önemlidir.

12.4.4.1. Hüzzam makamında dokuz zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.

12.4.4.2. Hüzzam makamında 10 zamanlı usullerdeki eserleri seslendirir.